

Становище
за дисертационния труд на
докторант
Гергана Антонова Тошева
на тема

Десетилетието на радикалната преориентация на българската външна политика (1989-1999) – приемственост и вътрешноинституционална съгласуваност на ориентацията към евроинтеграция на България

Катедра „Европеистика“, Философски факултет,
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Становището е съставено от доц. дпн Мирела Велева-Ефтимова в съответствие със заповед ВО-38-647/13.11.2019г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ за утвърждаване на научно жури.

Външнополитическата преориентация на България след 1989 г. е една от основните предпоставки за осъществяване на евроинтеграцията на страната, но и за завършване на посткомунистическия преход. Ето защо, тя е едновременно вътрешнополитическа реформена задача, компонент от предприсъединителната подготовка за членство в Европейския съюз, но и част от политиката на разширяване на Съюза. Тази ключова значимост предпоставя актуалността на изследователската работа по темата. Постигнатите аналитични резултати могат да допринесат за обяснението на три феномена, които към днешна дата все още са обект на активен академичен дебат – комплексните измерения и съответно смесени резултати на/от посткомунистическия преход в страните от Източна Европа, недостатъците на политиката на разширяване на ЕС спрямо тези страни, собствената българска траектория по точно тази линия на прехода, доколкото изходната позиция е натоварена с особено историческо наследство – русофилството. Отвъд академичното поле, резултатите от изследователската работа идват в момент, когато политиката на разширяване на ЕС към Западни Балкани е в криза. От една страна, тя е блокирана от вътрешносъюзни проблеми на стратегическия подход, но от друга – от проблематичната предприсъединителната подготовка на страните кандидатки, включително и по отношение на външнополитическата преориентация. Тази ситуация изисква аргументирани политически препоръки и за двете страни.

Представеният за рецензиране дисертационен труд отговаря на вискателността на изследвания обект. Докторант Тошева подхожда към него изключително отговорно, не само вземайки предвид многобройните и разнокачествени постигнати до момента изследователски резултати във всичките три по-горе изброени научни полета, но и успявайки да ги удари в единна референтна рамка. Именно въз основа на този критичен и обхвaten изследователски обзор, тя формулира надеждно аргументиран

концептуален модел, с ясно изведени изследователски въпроси и определя набор от емпирични данни, както и надеждни източниците от които да бъдат набрани.

Докторант Тошева успява да контролира и методологическата сложност в изследването на обекта - българската външнополитическата преориентация. Ключовото значение предопределя и граничната позиция на този обект спрямо различни академични полета – история, международни отношения, право, политология, но и европейски изследвания. Това, от своя страна изисква прилагането на комбинация от различни методологически инструменти, така че присъщата сложност на изследваната тема да бъде отразена адекватно. Докторант Тошева прилага и овладява успешно разнообразието на инструментариума – качествен исторически анализ на първични архивни документи, въвеждане на индикатори за анализ, количествен анализ, юридически обосновани тълкувания на документи, рефериране към Общата външна политика и политика на сигурност и политиката на разширяване на ЕС.

Резултатите от изследването са базирани на изключително богата емпирична база. Докторант Тошева обработва и генерира информационен масив от 235 вторични и 499 първични документи прилагайки систематично избраните аналитични инструменти. Стойността на обема е допълнително повишена от особеностите на достъпа до двата типа документи, който сам по себе си беше предизвикателство. Достъпът до актуални академични изследвания в областта на европейските изследвания не е част от ресурсната осигуреност на докторантите в СУ и далеч не всички селектирани първични документи бяха каталогизирани и/или цифровизирани.

Академичната строгост, с която докторант Тошева се отнася към своята изследователска работа, придава висока степен на надеждност на резултатите от приложения изследователски модел, така че той би могъл да бъде приложен и спрямо други страни от Източна Европа. Надеждността на резултатите създава и достатъчно предпоставки за високата степен на съответствие на предложените политически препоръки, спрямо настоящите проблеми на политиката на разширяване на ЕС. А тези проблеми засягат пряко България, доколкото тя е в непосредствено съседство и с исторически наследени конфликтни полета, но и в същото време е член на ЕС, поради което трябва да се съобразява с общите политически позиции.

Именно от тази гледна точка бих искала да отправя към докторант Тошева следния въпрос:

Каква би трябвало да е позицията на България в рамките на политиката на разширяване по отношение външнополитическата преориентация на Сърбия – спрямо Русия и Косово.

Присъждането на образователна и научна степен „доктор“ предполага не само разработването на конкретен дисертационен труд, но и комплексното развитие на кандидата и на неговите способности като изследовател. В този смисъл се оценява научната зрялост на кандидата въз основа на цялостното му участие в академичния живот през годините на неговата докторантурата. Поради това и в качеството си на научен ръководител на докторант Тошева си позволявам да включа в моето становище

не само мнение относно достойствата на представения дисертационен труд, но и относно другите дължими докторантски дейности.

Докторант Тошева взе активно участие в реализирането на учебната програма на бакалавърската степен на специалност Европейистика чрез водене на семинарни занятия. Работи активно и по подготовката и осъществяването на докторантските семинари, конференции и кръгли маси на специалността. Редовно асистираше при извършването на рутинната административна работа на катедра Европейистика. Публикува поредица от академични статии свързани с темата на дисертационния ѝ труд. С убеденост мога да твърдя, че докторант Тошева е подготвена за професионална изява като университетски преподавател и академичен изследовател.

Заклучение: Представеният дисертационен труд, отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и на Правилника за прилагането му, както и на допълнителните изисквания на Правилника на СУ. Представен е завършен изследователски труд, в който е осъществено комплексно научно-теоретично и научно-практическо изследване с приносен характер на значима, актуална и неизследвана тема. Дисертационният труд е доказателство не само за високите научни амбиции на докторант Тошева, но и за наличието на достатъчно изследователски капацитет за тяхното постигане.

Оценявайки високо представения дисертационен труд *Десетилетието на радикалната преориентация на българската външна политика (1989-1999) – приемственост и вътрешноинституционална съгласуваност на ориентацията към евроинтеграция на България*, както и доказанят през годините на докторантурата потенциал за академична работа на докторант Тошева, препоръчвам на членовете на научното жури да бъде взето решение за присъждане на образователна и научна степен “доктор“ на Гургана Антонова Тошева

17. 12.2019г.

доц. дпн. Мирела Велева-Ефтимова